GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŨ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNȚIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 85. Sâmbătă, 18 (30) Aprilie. 1887.

Datorĭ suntemŭ orĭ nu sĕ ne jertfimŭ pentru causa națională?

I.

Brașovŭ, 17 (29) Aprilie.

In numĕrulŭ fóiei nóstre dela 4 (16) Aprilie a. c. amŭ vorbitŭ de datoria, ce are fiecare Românŭ sĕ lupte și sĕ se jertféscă pentru binele și fericirea națiunei sale, arătândŭ că acestŭ principiu e singurŭ adevĕratŭ și singurŭ mântuitorŭ.

Nu puteamŭ sĕ găsimŭ o mai potrivită ocasiune de-a vorbi ctitorilorŭ noștri de datoria lorŭ către națiune, ca serbarea religiósă din Vinerea marea; nu puteamŭ afla unŭ timpŭ mai nimeritŭ de a combate principiile contrare acestuia, principiile eclecticismului, care pretinde ca fiecare sĕ-și alégă ce-i place și sĕ lucreze cum îi place și după cum îlŭ mână firea, căcĭ nimenĭ și nimicŭ nu l'ar puté constrînge a sĕvĕrșire fapte bune și cu atâtŭ mai puținŭ a aduce jertfe pentru causa comună.

Ca publiciștĭ, carĭ ne-amŭ pusŭ ținta sĕ promovămŭ binele naționalŭ alŭ poporului românŭ, nu numai că suntemŭ în dreptŭ, dér suntemŭ chiar obligațĭ a lucra astfelŭ. Poporulŭ nostru are nevoiă de o scólă bună morală națională și politică. De aceea noi, carĭ ostenimŭ de atâta timpŭ în brazda acésta nu putemŭ rĕmâné indiferențĭ vĕḍĕndŭ, că mai alesŭ de unŭ timpŭ încóce unii dintre noi începură a lăți în mijloculŭ nostru nisce idei și principii care de care mai pĕcătóse, mai șuchiate și mai primejdióse, idei și principii, carĭ potŭ fi scóse din cartea pestriță a destrăbălărilorŭ timpului de față materialistŭ, niciodată însĕ din cartea regenerării neamului nostru, din cartea românismului.

Combătêndŭ n'amŭ numitŭ pe nimenĭ pentru că scopulŭ nostru n'a fostŭ de a lovi în unulŭ séu altulŭ, ci numai în relele învĕțăturĭ, ce se propagă.

Cu atâtŭ mai multŭ a trebuitŭ sĕ ne surprindă, când amŭ vĕḍutŭ, că „Tribuna" din Sibiiu se redică pe față în contra ideilorŭ și a principiilorŭ depuse în articululŭ nostru din Vinerea mare și cu o cutezanță ridiculă, luându-și aerulŭ de ofensată, se face focŭ și cătranŭ pentru că amŭ susținutŭ, că *fiecare Românŭ este datorŭ sĕ aducă jertfe pentru causa românéscă.*

„Tribuna", care de când esistă ne-a datŭ dovedĭ nenumĕrate că nu scie face distincțiune între persóne și principii, cu atâtŭ mai puținŭ între principii și principii, și-a luatŭ asupra-și articululŭ nostru de acum două sĕptĕmânĭ, pentru că se sciea și ea, vorba Românului, cu musca pe căciulă.

Scrisese adecă „Tribuna" pe la finitulŭ lui Martie unŭ articulŭ, ca multe altele, în care în adevĕrŭ susținuse nisce părerĭ, pe carĭ fiăcare Românŭ cu puțină pricepere și cu inimă pentru sórtea și viitorulŭ neamului sĕu trebuia sĕ le desaprobe. Unii din amicii noștri făcêndu-ne atențĭ la acestŭ articulŭ ne-au rugatŭ sĕ nu suferimŭ în tăcere sĕ se propage prin pressa nóstră, care se ḍice „națională", asemenĭ părerĭ scrîntite.

Noi, sciindŭ fórte bine, că se află mulțĭ Românĭ, cărora le vine la socotélă a profesa și și profeséză de faptŭ principii comode, ca cele desfășurate de „Tribuna", precum de esemplu: „că nimenĭ nu e *datorŭ* a aduce jertfe pentru causa națională,*) ne-amŭ decisŭ sĕ combatemŭ la o binevenită ocasiune aceste false și stricăcióse principii, dér sĕ le combatemŭ în generalŭ, fără de a face alusiune la cineva în particularŭ. Voiamŭ adecă sĕ ne ferimŭ de-a face sĕ apară lucrulŭ ca și când amŭ voi sĕ căutămŭ cértă, fiindŭ convinșĭ de altă parte, că protestările nóstre vorŭ afla unŭ viu rĕsunetŭ în mijloculŭ Românilorŭ.

Așa a și fostŭ și amŭ primitŭ multe felicitărĭ pentru articulii noștri scrișĭ din incidentulŭ sfintelorŭ sĕrbătorĭ. Eramŭ în dreptŭ s'așteptămŭ ca și „Tribuna" — décă nu a pututŭ sĕ tacă — sĕ ne felicite la rêndulŭ ei, căcĭ „Tribuna" pretinde și adeseorĭ a accentuatŭ, că voiesce a lupta alăturĭ cu noi pentru binele naționalŭ alŭ Românilorŭ. Décă este așa, atuncĭ, după a nóstră firmă convincțiune „Tribuna" *era chiarŭ datóre* de a ne sprijinì în ideile apĕrate de noi, idei carĭ au condusŭ și au însuflețitŭ pe apostolii românismului în cursulŭ întregei nóstre istorii.

Dér „Tribuna" nu recunósce esistența unei „datorii naționale", nicĭ pentru ea nicĭ pentru alții, ea nu vrea sĕ admită decâtŭ „iubirea" și, într'adevĕrŭ, ca sĕ ne iubéscă nimenĭ nu o póte silì.

Nu mai este de lipsă, credemŭ, a face aicĭ lungĭ citațiunĭ despre ceea ce amŭ ḍisŭ noi. Cetitorii noștri suntŭ lămurițĭ asupra ideilorŭ și principiilorŭ nóstre. Ne vomŭ mărgini dér a constata, că în articululŭ memoratŭ amŭ accentuatŭ, că „datorŭ este fiăcare Românŭ de a se înfrêna, de a pătimì și de a jertfi totŭ pentru binele națiunei sale".

„Tribuna" vine acum și négă acéstă datoriă categoricŭ, luându-și totodatŭ în apĕrare articululŭ ei „Nemo obligatur" dela 18 (30) Martie, la care crede ea, că amŭ facutŭ noi alusiune în Vinerea Pascilorŭ. Sĕ esaminămŭ dér articulii „Tribunei" unulŭ după altulŭ.

În articolulŭ primŭ bate la ochĭ chiarŭ titlulŭ „*Nemo obligatur*," (nimenĭ nu este obligatŭ") Prilejulŭ de a se folosi de acestŭ titlu și l'a luatŭ „Tribuna" dintr'o corespondență, ce ḍice că a primit'o dela o persónă fórte stimabilă din Sibiiu, care se termină cu cuvintele: sĕ facemŭ câtŭ putemŭ, *ad impossibilia nemo obligatur*" (nimenea nu este obligatŭ sĕ facă ceea ce nu póte). „Tribuna" a lăsatŭ afară cuvêntulŭ „imposibilia" (ce nu se póte) și așa a rĕmasŭ numai cu „nemo obligatur", desvoltândŭ tema, că nimenĭ nu e datorŭ sĕ lucreze pentru causa comună, fără deosebire décă îi stă séu nu în putință sĕ lucreze.

În introducere „Tribuna" ḍice:

„Nu este nimenĭ datorŭ sĕ se espună orĭ sĕ aducă jertfe pentru causa comună: nicĭ legile civile, nicĭ tradițiunile religióse, nicĭ convențiunile sociale n'o cerŭ acésta."

Se vede că colegii noștri dela „Tribuna" n'au nicĭ cele mai elementare cunoscințe despre datoriile omului în societate décă susținŭ în fruntea articulului o absurditate piramidală ca acésta. Și pentru ca cetitorii noștri sĕ nu crédă cumva, că esagerămŭ, vomŭ cita dintre multele scrierĭ ale filosofilorŭ și ómenilorŭ de statŭ numai unŭ singurŭ pasagiu din renumita carte „despre datorii" a lui Cicerone, cu a căruia cuprinsŭ trebue sĕ fiă familiarisatŭ în ḍiua de adĭ orĭ-ce elevŭ din clasele superióre gimnasiale séu liceale. In cartea I „De Oficiis" capitululŭ II îndată la începutŭ marele oratorŭ, filosofŭ și omŭ de statŭ Cicerone ḍice:

„*Nicĭ o parte a vieții, nicĭ în lucrurile cele publice, nicĭ în cele private: nicĭ în cele cetățenescĭ, nicĭ în cele domestice: nicĭ când lucrămŭ pentru noi singurĭ, nicĭ când lucrămŭ împreună cu alții, nu se póte cugeta fără de a avé datorii și în împlinirea datoriilorŭ se cuprinde totă valórea morală a omulŭi, ér în neîmplinirea lorŭ ocara lui*".*)

Așadér Cicerone, ca și învĕțații tuturorŭ timpurilorŭ înainte de elŭ și după elŭ, au recunoscutŭ, că omulŭ în societate are datorii de împlinitŭ și încă multe și marĭ și că prin urmare trebue sĕ aducă jertfe și sĕ se espună pentru împlinirea acestorŭ datorii.

Chiar legile profane și religióse, chiar convențiunile sociale o cerŭ acésta în modŭ imperativŭ. Sĕ luămŭ numai pe preotŭ și pe soldatŭ. Nu este îndatorirea cea mai strictă impusă preotului de legile bisericescĭ, de morală și de religiune, ca sĕ-și esercite sacra lui funcțiune espunêndu-se în timpurĭ de epidemiă, și în alte împejurărĭ nenorocóse pentru sufletele credincioșilorŭ sĕi? Și mai departe nu este cea mai sfântă datoriă a soldatului de a nu se depărta dela postulŭ sĕu și de a murì acolo, décă este de lipsă, pentru causa comună?

Dér „Tribuna" nu vrea sĕ țină contŭ de acésta, îi vine mai bine la socotélă sĕ n'aibă datorii și ceea ce face sĕ facă numai pentru că așa-i place. Lucrurile se petrecŭ în creerii ei într'unŭ modŭ de totŭ particularŭ, căcĭ étă ce ḍice ea mai departe:

„Suntŭ cu tóte aceste ómenĭ, carĭ se espunŭ și aducŭ jertfe pentru causa comună: o facŭ din propriulŭ lorŭ îndemnŭ, de bună voiă, fiind-că îi mână firea lorŭ."

Așa pare a fi, dér în adevĕrŭ nu este așa. Și de ce nu? Din simpla causă că niciodată firea de sine nu îndémnă pe omŭ sĕ se jertféscă, căcĭ acésta este în contra firei, care are întotdéuna tendința ca individulŭ sĕ se conserveze. Pe omŭ îlŭ póte îndemna a aduce jertfe și a se espune numai *sĕmțulŭ de datoriă*, ce i se imprimă încă din cruda lui pruncia. Nu este dér propriulŭ îndemnŭ liberŭ și independentŭ de datoriă, ci este îndemnulŭ consciinței de a-și împlini datoria, care face pe omŭ sĕ-și uite de tóte interesele sale individuale și sĕ servéscă causa comună.

Ḍice mai departe „Tribuna":

»E indiferentŭ pentru societate de ce anume sĕ espune cineva orĭ aduce jertfe pentru causa comună«.

Quod non, domnilorŭ dela „Tribuna"! Sunteți în mare rĕtăcire! Va sĕ ḍică pentru d-vóstră, carĭ pretindețĭ că voițĭ sĕ apĕrațĭ moralitatea publică, sunt indiferente motivele faptelorŭ? Pe d-vóstră nu vĕ importă décă aceste motive sunt morale și bune orĭ nu?

Acum înțelegemŭ de ce pretindețĭ d-vóstră sĕ li se dea o rĕsplată deosebită celorŭ ce aducŭ jertfe, fiă din orĭ și care motivŭ. Ómenii carĭ ceea ce facŭ și jertfescŭ, nu o facŭ și jerfescŭ din datoriă și numai pentru că li se cere și lorŭ sevĕrșirea unei fapte bune, trebue că o facŭ din altŭ motivŭ, din interesŭ séu din ambițiune personală, de aceea așteptă rĕsplată, multă rĕsplată, căcĭ décă nu, suntŭ gata a se retrage și a lăsa causa comună în scirea Domnului.

Ei bine, naționaliștĭ de soiulŭ acesta, carĭ le facŭ tóte numai pentru rĕsplată și vĕlvă, avemŭ póte mai mulțĭ decâtŭ suntemŭ în stare a mistui. Crede „Tribuna," că pentru ca aceștia sĕ-și pótă împlinì nesupĕrațĭ poftele lorŭ deșerte, arŭ trebui sĕ schimbămŭ acum legile moralității și ale îndatoririlorŭ naționale?

Politica ce-i dreptŭ cere sĕ ținemŭ contŭ până la unŭ punctŭ órecare chiar și de slăbiciunile ómenilorŭ. In privința acésta are dreptate corespondența sibiiană a „Tribunei", dér „Tribuna" n'a înțeles'o și a căḍutŭ în altŭ estremŭ făcêndŭ dependentŭ moralulŭ și disciplina națională dela bunăvoința individuală.

Dér, după noi, fără o consciință viuă și puternică a datoriei naționale nu póte esista morală și disciplină națională. Acésta ne-o dovedesce însăși „Tribuna", care în consecența ideilorŭ și a principiilorŭ ei scălciate ajunge la următorulŭ resultatŭ:

---

*) A se vedé în „Tribuna" Nr. 62 dela 18 (30) Martie articululŭ „Nemo obligatur", și articululŭ de fondŭ din »Trib.« Nr. 78 dela 8 (20) Aprilie.

*) „*Nulla* vitae pars neque publicis, neque privatis: neque forensibus, neque domesticis in rebus: neque si tecum agas quid, neque si cum altero contrahas, vacare officio potest, in eoque colendo sita vitae est honestas omnis, et in negligendo turpido." (Cicero de Officiis. Lib. I. cap. II.)

„Nemo obligatur!“

„Nicĭ ómenii cu posițiune independentă nu suntŭ datorĭ sĕ se pună în conflictŭ cu guvernulŭ și cu so ietatea maghiară, pentru ca sĕ susțină causa națională a Românilorŭ. Ei trăiescŭ mai nesupĕrațĭ, decă n'o facŭ acésta, și totŭ ómenĭ cum se cade remânŭ décă ómenĭ cum se cade suntŭ“. (Tribuna nr. 62 din 1887).

Décă acésta ar fi adevĕratŭ, atuncĭ ar avé dreptate „Tribuna“, că de geaba ne mai ostenimŭ noi a critica faptele câte „unui bietŭ de popă séu dascălŭ“, căcĭ décă nicĭ cei cu posițiune independentă n'arŭ avé datoria de a apĕra interesele naționale, puindu-se în confflictŭ cu adversarii noștri, atuncĭ cum amŭ puté noi pretinde unŭ asemenea lucru dela cărturarii noștri lipsițĭ și necăjițĭ de pe la sate?

Nu vĕdŭ cei dela „Tribuna“ în ce prăpastiă ne-amŭ prăvăli, décă amŭ urma principiile lorŭ în causele naționale?

Sórtea teatrelorŭ ungurescĭ.

Din Pojunŭ se scrie cătră „D. Zeitung“:

„Órba furiă de maghiarisare, care fără mĕsură și țelŭ vrea sĕ arunce peste grămadă în cursŭ de câțĭva anĭ totŭ ce s'a desvoltatŭ pe cale istorică și în modŭ logicŭ în cursŭ de seculĭ, a suferitŭ aci érășĭ unŭ eclatantŭ fiasco. Orașulŭ Pojunŭ, care din vechime a fost neaoșŭ germanŭ și în care, decă e vorba, suntŭ mai mulțĭ Slovacĭ de câtŭ Maghiarĭ, li a fostŭ șoviniștilorŭ maghiarĭ totdéuna unŭ spinŭ în ochĭ, fiindŭ că elŭ a ținutu cu tenacitate la germanismŭ și nu șĭ-a schimbatŭ colórea îndată după pactŭ ca Cincĭ-Bisericĭ. Cașovia ș. a. Din acestŭ motivŭ au fost'ŭ transferațĭ la Pojunŭ în diferite posturĭ oficiale unŭ șirŭ întregŭ de agitatorĭ, carĭ în curéndŭ începură o prospĕtă și voiósă ațițare în contra a tot ce e germanŭ. Oficiile și institutele private, precum și școlele fură în curĕndŭ tran-formate, numai teatrulŭ se susținŭ până acumŭ mai multŭ timpŭ, de óre-ce — precumŭ și logicŭ e — n'a fostŭ nimenea, care sĕ vrea a se plictisi (a-i fi uritŭ) pe banii sĕi într'unŭ teatru unguresc. Cu tóte astea puseră sĕ esplodeze tóte minele. Fiindŭ că nu era publicŭ unguresc, trebuia sĕ se prăsescă unulŭ în modŭ artificialŭ. Anŭ de anŭ se reînoi asaltulŭ și de fiecare dată fu acelașĭ resultatŭ. Fiecare societate ungurescă se sângeră lovindu-se de neinteresarea publicului germanŭ. Sĕrmanii de ei directorĭ teatralĭ ungurescĭ, carĭ în patria lorŭ bășlinase în șesulŭ ungarŭ, cu puține escepțiunĭ, stau sĕ móră de fóme, fură ademeniți la Pojunŭ de patrioțiĭ cu flenca mare și după puține sĕptĕmânĭ în care, ce e dreptŭ, au fostŭ multe eljenurĭ dér puțină pâne, trebuiră sĕ-șĭ care gesturile acolo unde cresce paprica. In sesonulŭ trecutŭ în fine li se părea că le luminéză o stea mai bună. Teatrulŭ ungurescŭ ișĭ începŭ la 1 Februarie representațiunile și, mulțumită compătimirei publicului germanŭ, fŭ cercetatŭ mai binișorŭ. Cu tóte astea lucrulŭ se deochiă. Deja de o lună și jumĕtate alergau bietele gesturĭ desperate prin orașŭ. Domnulŭ și directorulŭ lorŭ nu le mai plătea lefurile. Când étă că se găsiră două persóne, care deteră directorului unŭ girŭ pentru 800 fl. Acéstă picătură în mare acordă directorului unŭ terminŭ ca la delicvențĭ tocmai de 11 dile, căcĭ deja la 21 l. c. directorulŭ fŭ destituitŭ de membrii sĕi și au de gândŭ acești sĕ'șĭ procure banĭ de drumŭ prin împărțirea veniturilorŭ. Suntemŭ curioșĭ sĕ vedemŭ, décă érășĭ se va mai găsi cineva, care sĕ-șĭ ducă la térgŭ banii și pielea pentru gurile marĭ din Pojunŭ.“

Va dice cineva, că acestea le scrie o fóiă germană, și că lucrulŭ nu va fi stândŭ tocmai așa. Atuncĭ sĕ ascultămŭ pe unguresculŭ „Pester Lloyd“ într'o corespondență din Pojunŭ dela 23 Aprilie:

„Deja de câtva timpŭ s'a putută vedé, că raporturile financiare ale directorului de teatru suntŭ nefavorabile și că cu totă subvențiunea ce-a primit'o elŭ dela comuna orășenéscă.... abia va fi în stare sĕ o ducă până la sfĕrșitulŭ sesonului. Erĭ s'au făcutŭ deja mai multe execuțiunĭ contra directorului și fŭ secvestratŭ totŭ avutulŭ sĕu... Cu totŭ sprijinulŭ datŭ, regretabilulŭ fiasco nu s'a putută înpedeca.“

Cum sĕ se 'mpedece, decă Pojunulŭ nu e maghiarŭ? Și când se gândesce omulŭ, cu ce alaiu s'a deschisŭ teatrulŭ unguresc din Pojunŭ! Ce telegrame s'au trimisŭ în lungulŭ și în latulŭ pământului! Ce discursurĭ s'au ținutŭ, de gândeai că nicĭ piciorŭ de alte némurĭ, afară de Ungurĭ, nu se află în Pojunŭ! Ér acum, ce amarŭ fiasco!

Dér sórtea teatrului unguresc din Clușiu! Dér a celui din Timișóra! Dér a celorlalte teatre ungurescĭ! Pretutindenea fiascurĭ, cu tóte subvențiunile ce li se dau de guvernŭ și comune, din spinarea contribuabililorŭ. Étă resultatele nechibzuitelorŭ pornirĭ de maghiarisare; și aceeașĭ sórte ilŭ așteptă și pe Kulturegyletŭ.

Ca încheiare sĕ nu uitămŭ a aminti, că nicĭ cu opera din Pesta nu merge mai bine, cu tótă colosala subvențiune de o jumĕtate milionŭ fl. ce o dă guvernulŭ, totŭ din spinarea contribuabililorŭ, în mare majoritate nemaghiarĭ. „Budp. Tgbltt.“ scrie despre operă:

„Unŭ raportŭ oficialŭ alŭ operei din Pesta anunță cu satisfacțiă, că cele 24 representațiunĭ de până acum ale baletului „Excelsior“ au adusŭ unŭ venitŭ brutŭ de 46 269 fl. Sumă frumósă acésta, dér raportulŭ spune mai departe, că spesele pentru punerea în scenă a baletului s'au suitŭ la suma de 45,641 fl.; ar urma decĭ unŭ plus curatŭ de 628 fl. față cu venitulŭ brutŭ. Biroului intendanturei i s'a întêmplatŭ gréua potcă, altcum scusabilă, de a uita spesele dilnice ale representațiunii baletului „Excelsior“. Acele spese se urcă la frumósa sumă de 1600 fl. pe di, prin urmare fenomenala representațiune în Pesta a baletului „Excelsior“ a sfirșitŭ cu deficitulŭ rotundŭ de 38,000 fl. Halalŭ de administrațiă!“

Și vai de contribuabilĭ!

SCIRILE DILEI.

Archiducele Albrecht va asista la manevrele de tómnă în Ardealŭ și se va încvartira în Orĕștiă.

—x—

România, scrie „Ellenzék“, érășĭ a înghițitŭ o bună grămadă din frumósele *fete de Săcui*, carĭ emigréză acolo pentru a-șĭ căuta fericire, și de regulă ișĭ află miseriă și desonóre în loculŭ fericireĭ. Scirea acésta o ia „Ellenzék“ după „Szekelyföld“, care scrie, că Sâmbăta tracută poliția din Kezdi-Oșorheiu primi scirea că câteva căruțe cu fete de Săcui se află pe drumŭ spre România. Poliția a telegrafatŭ numai decâtŭ direcțiunei institutului de carantină dela Oituzŭ ca sĕ aibă grijă, căcĭ e publice cunoscutŭ, că mare parte din fetele de Săcui emigréză fără certificatŭ, prin locurĭ ascunse. Păzitorii dela granițe au isbutitŭ a pune mâna pe 31 fete, dintre carĭ 22 aveu certificate în ordine, ér nouĕ erau fără certificatŭ. Fetele tóte erau din comitatulŭ Ciucului, în majoritate nu mai bĕtrâne ca de 18—20 de anĭ. Fetele fără certificatŭ au fostŭ trimise îndĕrĕtŭ la Kezdi-Oșorheiu; er celorŭ cu certificatŭ li s'a datŭ drumulŭ sĕ mérgă în România. „Ellenzék“ observă, că ar trebui sĕ se dificulteze darea pașaportelorŭ, séu eventualŭ ar trebui chiar sĕ se denege, căcĭ prin acésta Valachia cea mâncăciósă ar înceta în mare parte a se mai nutri cu carne de Săcui. — Scie „Ellenzék“, că unde e miseriă nu se duce nimenea? Mai scie „Ellenzék“, că emigrarea provine din causa miseriei? Și scie „Ellenzek“ și aceea, că Săcuii se întorcŭ din România cu frumóse sume de banĭ, din carĭ ișĭ plătescŭ nenumĕratele dărĭ și le mai rĕmâne și cu ce sĕ trăiéscă? Ințelegemŭ sĕ se oprescă emigrarea, dér a'șĭ vĕrs foculŭ pe Valachia, unde Săcuii se ducŭ de'șĭ punŭ la locŭ carnea cu care ei nutrescŭ pe șoviniștii, asta e o absurditate elenzekiană.

—x—

Alegĕtorii românĭ ai partidei naționale din cercurile *Lugoșului și Făgetului* suntŭ convocațĭ la conferința electorală în Lugoșŭ pe dioa de 3 Maiu n., cei din cerculŭ *Bocșiei* pe aceeașĭ di la Bocșia română, ér cei din cerculŭ *Zorlențului mare* pe dioa de 1 Maiu la Reșița montană.

—x—

„Telegrafulŭ Românŭ“, organulŭ Présânției sale părintelui Metropolitŭ Miron Romanulŭ, vorbindŭ în numĕrulŭ sĕu de Joi 16 (28) Aprilie despre sbuciumările ungurilorŭ d'a face sĕ se oprescă nevinovata *esposiție* de industriă de casă a *Slovacilorŭ*, ce e vorba sĕ se deschidă în Turoțŭ-St. Martonŭ, ajunge la convingerea că: „Cultura europeană a putută face din ei (din Maghiarĭ) ómenĭ cu caracterŭ mai blândŭ și cu maniere mai urbane, dér ca sĕ pótă face din ei *creștinĭ* în sensulŭ evangheliei, pénă acum nu i-a succesŭ“. — Cam târdiu a ajunsŭ fóia Présânției Sale la acéstă convingere, dér totŭ mai bine mai târdiu decâtŭ nicĭodată.

—x—

Fóia sêrbéscă „Branik“ din Neoplanta publică unŭ apelŭ, prin care *alegĕtorii sĕrbĭ* suntŭ convocațĭ pe dioa de 1 Maiu la o conferință generală. In apelŭ se face provocare la programulŭ dela 1872 din Becicherecŭ. *Suntŭ bine vĕduțĭ la conferință toțĭ acei Sĕrbĭ, carĭ nu doreseŭ o schimbare a amintitului programŭ* (naționalŭ.)

—x—

Despre călĕtoria de inspecțiă ce a întreprins'o în dilele trecute în *Ardealŭ* ministrulŭ de justițiă unguresc *Teofilŭ Fabini* se istorisesce urmĕtorulŭ episodŭ hazliu: Orășelulŭ Murĕșŭ-Ludoșŭ se bucură de unŭ jude cercualŭ care, omŭ frumosŭ de altcum, are defectulŭ de a începe órele de oficiu într'unŭ timpŭ, când după dreptŭ ar trebui deja sĕ le 'nchidă. Partidele au cunoscință despre acésta și nicĭ nu vinŭ mai de timpuriu, decâtŭ când credŭ că 'șĭ potŭ presupune pe d. jude cercualŭ în biuroulŭ sĕu. Acum două sĕptĕmânĭ se anunță la timpulŭ normalŭ unŭ străinŭ în localulŭ oficiului, unde servitorulŭ cu neobosită sîrguință sufla în aerŭ colosalĭ norĭ de tumŭ. La întrebarea necunoscutului domnŭ despre judele cercualŭ, rĕspunse paznicułŭ biuroului laconicŭ: „Nu sci că magnificența sa judele cercualŭ vine numai la dece óre?“ Streinulŭ zîmbi și replică: „Nu, asta n'am sciut'o. Dér voiu aștepta aci pe magnificența sa judele cercualŭ“. In contra acésta nu putŭ obiecta nimicŭ puternicułŭ oficiului și se mulțumi a nu mai lua notiță despre streinŭ. Lucru de miratŭ, judele cercualŭ veni cu unŭ sfertŭ de óră mai curĕndŭ ca de obiceiu, streinulŭ fu lăsatŭ în biurou și fórte politicosŭ primitŭ, ceea ce nu-lŭ împedecă a observa judelui cu alésă delicateță, că nu e în ordine a ăsa sĕ aștepte partidele o oră și jumĕtate. Judele cercualŭ voi sĕ se înfurieze, dér oțĕritulŭ rĕspunsŭ îi amuțĭ pe buze, când streinulŭ domnŭ mai în vĕrstă continuă: „Țînŭ necesarŭ a mĕ recomanda: sunt Teofil Fabiny, ministru de justițiă...“ De atuncĭ magnificența sa d. jude cercualŭ din Murĕșŭ-Ludoșŭ așteptă pe onoratele partide ale cerculul sĕu. Așa istorisescŭ foile ungurescĭ.

—x—

Reuniunea germană de cântărĭ din Brașovŭ va da mâne séră Sâmbătă, 30 Aprilie n., în sala hotelului Nr. 1 o producțiune musicală (Liedertafel). Programulŭ e variatŭ și interesantŭ.

—x—

Mare scandalŭ s'a întêmplatŭ Lunea trecută în adunarea generală a *Societății studențilorŭ sĕrbĭ din Praga*. Unŭ Sĕrbŭ muntenegrenŭ, care odinióră fusese eschisŭ din societate, se presentase la adunare. Notarulŭ adunărei ilŭ provocă sĕ iasă afară, Muntenegrénulŭ însĕ puse mâna pe unŭ paharŭ, ce-lŭ avea la îndemână, și cu atâta putere ilŭ aruncă în capulŭ notarului, încâtŭ acesta scăldatŭ în sânge cădŭ numai decâtŭ la pĕmêntŭ. Numai prin intrevenirea poliției s'a putută restitui ordinea. Muntenegrenulŭ fu arestatŭ.

—x—

Principii Carolŭ și Ferdinandŭ de Hohenzollern, nepoții Regelui României, se vorŭ duce, precum se dice, pe la începutulŭ lui Maiu în România și vor sta acolo o lună de dile.

—x—

La 25 Aprilie n., 5 óre d. a., *trăsnetulŭ* cădŭ într'o baracă de pe linia ferată în construcțiunea Brünn-Gaya a căii transversale morave, în care se adăpostiseră mulțĭ lucrătorĭ din causa ploii. Vr'o 15 lucrătorĭ fură lovițĭ de trăsnetŭ; unii au fostŭ greu paralisațĭ, alții mai ușorŭ, câțĭva amețițĭ și patru în aparență morțĭ. Unulŭ a fostŭ ruptŭ formalŭ în bucățĭ de trăsnetŭ.

—x—

Reuniunea română de cântărĭ și musică din Oravița va arangia Duminecă în 19 Aprilie (1. Maiu) 1887 în sala hotelului „Cerbulŭ de aurŭ“ din Oravița *preducțiunea I-a* obligată pe anulŭ 1887 a corului sĕu vocalŭ cu următórea programă: 1. „Primăvéra“, corŭ micstŭ de Zeidner. 2. „Cinelŭ, Cinelŭ“, corŭ băr. de Scheletti. 3. „Hora Isvorului“, baritonŭ solo de Ventura, cântată de Dl. Dimitrie Andrițoi. 4. „Hai în Horă,“ corŭ mixtŭ de G. Dima. 5. „Hai Române“, corŭ bărb. de C. G. Porumbescu. După producțiune: musica de jocŭ. Intrarea: de persónă 50 cr., pentru membrii reuniunei gratuită, ér pentru familia lorŭ precum și pentru membrii casinei și familia lorŭ de persónă 20 cr. Inceputulŭ la 8 óre séra.

Adunarea electorală în Orăștiă.

Romosŭ, 25 Aprilie 1887.

Onorată Redacțiune! Deși comitetulŭ centralŭ electoralŭ din Sibiiu, pro I-o a întârdiatŭ cu dispozițiunile afacerei conferinței electorale, pro II-o deși procedura ulterióră este precipitată, acestŭ cercŭ electoralŭ și respective clubulŭ sĕu, avêndŭ în vedere momentuositatea cestiunei, nu a întârdiatŭ a face dispozițiile necesarĭ, pentru implinirea datorințelorŭ față cu alegerile viitóre ca partidŭ naționalŭ, aderentŭ alŭ programei stabilite la anulŭ 1881 și susținute și la anulŭ 1884.

Dreptŭ aceea, ca sĕ dovedimŭ, cumcă acestŭ cercŭ electoralŭ a făcutŭ de timpuriu cele de lipsă, îmĭ permitŭ a comunica procesulŭ verbalŭ alŭ clubului, respective alŭ conferinței ținute la 19 ale lunei curente în Orăștiă, după totă forma.

Biroulŭ clubului a emisŭ convocarea tuturorŭ alegĕtorilorŭ pe cale diaristică adresându-se la „Gazetă“, „Tribună“ și „Telegrafulŭ românŭ“ și aci aflu de lipsă a notifica, cumcă redacția „Telegrafului Românŭ“, nu sciu din ce motive, nu a publicatŭ convocarea, pentru care întrelăsare îmĭ esprimŭ indignarea. In urmarea acestei convocărĭ, biroulŭ clubului în unŭ raportŭ alŭ sĕu atinge scopulŭ conferinței, indigitândŭ drepturile și datorințele fiesce cărui alegĕtorŭ, circumscrie apoi activitatea biroului și a clubului dela alegerea trecută până adĭ, mulțămindŭ de încrederea avută și presentéză programulŭ pentru desbatere.

In urma acestora Dr. *Ioanŭ Mihu* propune, ér conferința primindŭ, dechiară mulțămire față cu biroulŭ clubului.

Se procede conformŭ programului presentatŭ și primitŭ la constituirea conferinței, alegêndu-se de preșe-

dinte ad hoc *Iuonŭ Mihaiu*, ér de actuarŭ ad hoc *Laurianu Bercianu*.

Se procede mai departe la constituirea comitetului electoralŭ pe periodulŭ de 5 anĭ, alegêndu-se cu aclamaţiune: Samuilŭ *Popŭ* advocatŭ şi proprietarŭ în Orăştiă ca preşedinte, Laurianŭ *Bercianu* notarŭ cercualŭ şi proprietarŭ in Romosŭ ca actuariu, Dr. Ioanŭ *Mihu* advocatŭ şi proprietarŭ, Nicolau *Popoviciu* protopopŭ greco-orientalŭ, Justinŭ *Moldovanŭ* protopopŭ greco-cath., Ioanŭ *Mihaiu* cassarulŭ „Ardelenei" şi proprietarŭ, Dr. Stefanŭ *Erdélyi* medicŭ opidanŭ, toţĭ din Orăştiă, Todorŭ *Crişianu* preotŭ greco-cath. in Cugeriu, Nicolau *Herlea* invêţătorŭ in Vinerea, Ioanŭ *Boteanu* preotŭ greco orientalŭ in Bintinţiu, Nicolau *Andreiu* preotŭ greco-orientalŭ în Castău, Dimitrie *Iancu* preotŭ greco-cath. in Turdaşiu şi Silviu *Demianŭ* proprietarŭ in Balşa, ca membrii.

După acestea se indemniséză clubulŭ alesŭ — la casŭ de necesitate — a inmulţi comitetulŭ şi cu alţĭ membrii din diferite părţĭ ale cercului electoralŭ.

Mai departe la propunerea membrului Dr. *Ioanŭ Mihu*, alegĕtorii acestui cercŭ electoralŭ *se declară de aderenţii programului naţionalŭ*, ridicatŭ la valóre de conclusŭ cu unanimitate in conferinţa electorală ţinută la anulŭ 1881 şi 1884 în Sibiiu, indemnisândŭ pe delegaţii ce se vorŭ alege a lupta cu tăriă, abnegaţiune şi zelŭ numai pe lângă resistinţa pasivă, pentru Transilvania şi pe lângă oposiţia naţională, pentru părţile ungarice.

Alegĕtorii adunaţĭ decidŭ, ca deputaţii după reîntórcerea dela conferinţa generală, sĕ raporteze alegĕtorilorŭ despre resultatulŭ aceleia, convocându-se la acésta conferinţă fiescecare alegĕtorŭ in specialŭ.

In urmă, alegĕtorii adunaţĭ alegŭ cu aclamaţiune pentru acestŭ cercŭ electoralŭ pe *Samuilŭ Popŭ* advocatŭ şi proprietarŭ şi Dr. *Ioanŭ Mihu* advocatŭ şi proprietarŭ ca delegaţĭ ordinarĭ, ér pe Dr. *Stefanŭ Erdélyi* medicŭ opidanŭ ca suplentŭ, toţĭ din Orăştiă, însărcinându-se biroulŭ clubului ad hoc a provede pe aleşii delegaţĭ cu eredenţionalele recerute. ω.

Serbările din Braşovu în onórea Episcopului Iónu Popasu.

Braşovŭ, 15 Aprilie 1887.

Episcopulŭ Popasu este celŭ mai popularŭ omŭ la Românii din Braşovŭ. Lucrulŭ acesta s'a pututŭ vedé pe deplinŭ la serbările împreunate cu jubileulŭ de 50 anĭ ai preoţiei acestui veteranŭ prelatŭ. Şi în adevĕrŭ cum ar pute sĕ fiă altfelŭ, când Popasu timpŭ de 28 anĭ a trăitŭ numai pentru Braşovenĭ, a consacratŭ vieţa sa pentru înaintarea, pentru luminarea Româniilorŭ din Ţéra Bârsei.

Mai rarŭ s'a vĕdutŭ la noi atâta entusiasmŭ, ca la serbarea Popasului, mai rarŭ întregŭ poporulŭ braşovénŭ, tinerĭ şi bĕtrânĭ, au luatŭ parte cu atâta inimă la manifestările de recunoscinţă faţă cu unŭ omŭ cu merite.

Incă la subscrierea adresei, ce s'a trimisŭ Prea Sânţiei Sale, se puté observa, cu câtă bucuriă, cu câtă mulţămire îşĭ pune fiecare numele sĕu sub acele puţine rêndurĭ, de fiiască recunoscinţă şi veneraţiune.

„Óre mĕ va mai fi cunoscêndŭ Prea Sânţia Sa?" se întreba mişcatŭ de duiose amintirĭ câte unŭ bĕtrânŭ cu pletele cărunte, venerabilŭ contimporanŭ alŭ meritatului Episcopŭ.

„Ah, ce bucuriă amŭ simţi, decă amŭ puté vedé în persónă pe acestŭ bărbatŭ atâtŭ de vrednicŭ!" esclama plinŭ de o insufleţită rîvnă unŭ grupŭ de tinerĭ eşiţĭ mai erĭ alaltăerĭ din scólele înfiinţate prin stăruinţa lui Popasu.

In două dile mai multŭ de patru sute subscrierĭ însoţiau adresa, ce avea sĕ se trimită bĕtrânului Episcopŭ.

„Duceţĭ acésta carte Prea Sânţiei Sale", se părea că dice fiecare cătră membri comisiunei, ce avea sĕ plece la Caransebeşiu, „şi spuneţi-i fostului nostru parochŭ şi protopopŭ, că numele sĕu este adêncŭ săpatŭ în inimile nóstre, că chipulŭ sĕu va fi pururea însoţitŭ în ochii nostri de aureola bărbatului cu merite, de aureola bărbatului cu durere de inimă pentru nemulŭ sĕu!... Spuneţi-i, că-i dorimŭ încă multe dile fericite, spre bucuria eparchioţilorŭ sĕi şi a nóstră a tuturora!«

Urările acestea, dorinţele acestea fură date la ivelă în chipulŭ celŭ mai strălucitŭ la serbările din 12 şi 13 ale lunei de faţă.

Dumineca în 12 Aprilie desŭ de diminéţă repeţite salve de tréscurĭ anunţau, că diua bucuriei a sositŭ. S'a alesŭ anume Dumineca, — deşi se scia, că adevĕrata serbare se ţine în Caransebeşŭ Lunea, — ca şi celŭ din urmă muncitorŭ sĕ fiă liberŭ, ca toţĭ sĕ aibă prilejŭ a'şĭ arĕta mulţămirea lorŭ, stima lorŭ faţă cu venerabilulŭ jubilarŭ.'

In biserica Sfântului Nicolae din Scheiu se adună la serviciulŭ dumnedeescŭ în scurtă vreme o mare mulţime de poporŭ din tóte clasele societăţii. Deórece preoţii locului fuseseră trimişĭ în deputaţiune, serviciulŭ divinŭ fù condusŭ de părintele *Vasile Sfetea* de pe Tocile, invĕţătorulŭ-preotŭ *I. Vătăşeanu* şi capelanulŭ din Dêrste *Iónŭ Broşu*. Cântările dela liturghiă fură esecutate de corurile din cetate şi dela biserica Sf. Nicolae conduse de d-lŭ profesorŭ *P. Dima*.

La timpulŭ obicinuitŭ pentru ţinerea predicei părintele *V. Sfetea* se suì pe amvonŭ, şi arĕtà intr'o vorbire bine alcătuită însemnătatea dilei şi meritele vrednicului iubilarŭ.

Incă nu se încheiase vorbirea părintelui Sfetea, şi clopotele începură a suna cu putere. O viă mişcare se produse pentru unŭ momentŭ între ascultătorii plinĭ de băgare de sémă.

„Vine bradulŭ, vine bradulŭ," se audia şoptindu-se icĭ şi colo, şi multe feţe începură a străluci de bucuriă.

Ce bradŭ era acesta?...

Era bradulŭ, ce avea sĕ se planteze înaintea bisericei în onórea jubilarului, era bradulŭ, ce avea sĕ pórte numirea de „bradulŭ Popasului."

(Va urma).

Administrarea şi căutarea veniturilorŭ statului în Dobrogea.

»Monitorulŭ oficialŭ' din Bucurescĭ a publicatŭ în numĕrul dela 12 Aprilie unŭ regulamentŭ asupra administrării şi căutării veniturilorŭ statului din Dobrogea.

»Se scie — dice »Unirea' — că în Dobrogea statulŭ are marĭ întinderĭ de pămêntŭ în deplină proprietate; se mai scie că ţéra e puţinŭ locuită; şi, din acéstă causă, pămentulŭ rĕmâne şi pe viitorŭ necultivatŭ în mare parte. Statulŭ decĭ n'ar pute trage nicĭ unŭ venitŭ.

„Regulamentulŭ de care vorbimŭ e pornitŭ tocmai din acestă preocupare şi ţîntesce la cultivarea câtŭ mai întinsă a pămêntului dobrogeanŭ, aparţinendŭ statului. Modulŭ de esploatare, prevĕdutŭ şi regulamentatŭ în dispositiunile de care vorbimŭ, este arendarea în bucăţĭ micĭ, cu începere chiar dela unŭ ectarŭ. Regulamentulŭ prevede o arendă fixă pe ectarŭ şi care variază după cum se vorŭ cultiva cereale, tutunŭ, bostănăriă seu zarzavaturĭ.

Preţurile de arendare, afară de decimele comunale şi judeţene, suntŭ: a) 5 lei de hectarŭ pentru locurile semĕnate cu cereale dela 1—50 hectare esclusivu; b) 6 lei de hectarŭ pentru acelea cu cereale dela 50 hectare în susŭ; c) 10 lei de hectarŭ pentru acele sĕmĕnate cu tutunŭ; d) 20 lei de hectarŭ pentru cele semĕnate cu bostănărie; e) 40 lei de hectarŭ pentru locurile cultivate cu zarzavaturĭ. — Când pentru asemenea locurĭ suntŭ mai mulţĭ amatorĭ, carĭ facŭ declaraţiune, se va publica şi ţine licitaţiune. — f) 60 lei de hectarŭ pentru locurile cultivate in pădurĭ, orĭ defrişate, fără sĕ fi fostŭ determinate pentru asemenea scopŭ

Regulamentulŭ conţine disposiţiunĭ şi în privinţa Româniilorŭ din Banatŭ, Transilvania şi Basarabia, carĭ s'au stabilitŭ în Dobrogea. Aceste disposiţiunĭ suntŭ cuprinse în art. 19 şi 20. Étă-le:

Art. 19. Capii de familie române agricole, venite din Banatŭ, Transilvania şi Basarabia, carĭ s'au stabilitŭ definitivŭ în comunele rurale cu învoirea administraţiunei, în cei doi anĭ precedenţĭ, şi carĭ nu vorŭ fi avêndŭ pămêntŭ, fiă prin împroprietărire, fiă prin cumpĕrare seu închiriere dela alţii, potŭ cultiva din terenulŭ statului celŭ multŭ 10 hectare de fiăcare capŭ de familia, dânduli se cu preferinţă din locurile rĕmase în poligonŭ după renunţărĭ la 1/3 séu dispariţiunĭ, la comunele unde parcelarea nu s'a efectuatŭ incă şi, în casŭ de a nu fi asemenea locurĭ, li se vorŭ da alăturĭ cu terenurile declarate orĭ contractate.

Art. 20. Ca sĕ pótă însĕ beneficia de disposiţiunile art. 19, fiăcare capŭ de familie, care insuşesce condiţiunile acelui articolŭ, trebue sĕ facă, mai înainte de a incepe orĭ-ce arătură, declaraţiune in scrisŭ la primăria respectivă, arătêndŭ ţinutulŭ de unde este venitŭ, anulŭ şi numĕrulŭ ordinului de stabilire, autoritatea, care i-a datŭ învoirea de stabilire, numele membrilorŭ familiei ce are stabilită, precum şi decă aceştia suntŭ séu nu majorenĭ şi au séu nu casă deosebită.

Primăriile, verificândŭ exactitatea arătărilorŭ, vorŭ certifica declaraţiunile şi vorŭ întocmi după ele tabele în duple exemplare, din carĭ vorŭ trimite ministerului prin prefecturĭ, unŭ exemplarŭ, împreună cu declaraţiunile, odată cu înaintarea acelora pentru terenurile declarate de ceilalţĭ cultivatorĭ.

După începerea cultivărei, orĭ-care ar fi motivulŭ ce s'ar învoca pentru nefacerea declaraţiunei după acest articolŭ, contravenientulŭ va fi supusŭ la plată pentru terenulŭ cultivatŭ, ca şi ceilalţĭ cultivatorĭ, carĭ nu au declaraţiunĭ

Etimologicum magnum Romaniae

Dicţionare şi Dicţionare

Introducerea la tomulŭ II.,

Citită dinaintea Academiei române în şedinţa dela 13 Martie 1887.

(Urmare).

S'a disŭ adesea, că cuvêntulŭ resultă din trei factorĭ quinteresenţialĭ: son, formă şi sensŭ. Când noi rostimŭ „fac", înşirămŭ sonurile *f*, *a*, *c*, a cărorŭ unire forméză unŭ verbŭ la prima persónă a presintelui indicativ, avêndŭ sensulŭ cutare. Din cei trei factorĭ, cu sonulŭ se ocupă în acelaşĭ gradŭ Gramatica şi Dicţionarulŭ, căcĭ elŭ este rudimentulŭ óre-cum zoologicŭ alŭ graiului, prin care limba umană nu se deosibeşte în principiu de miorlăitulŭ pisicei séu de ciripitulŭ vrăbiei. Remânŭ forma şi sensulŭ. Gramatica are a face în specie cu forma, er cu sensulŭ numai întru câtŭ se atinge de relaţiunĭ logice între o formă şi alta. Cele două ramure proprie ale Gramaticei suntŭ morfologia şi sintaxa, ambele avêndŭ de obiectŭ forma şi ĕrăşĭ forma, căcĭ orĭ-ce categoriă morfologică, bună óră „j'ai dit", este identică în fondŭ cu o construcţiune sintactică: „ego habeo dictum". In oposiţiune cu Gramatica, Dicţionarulŭ are a face în specie cu sensulŭ, obiectŭ alŭ doctrinei numite semasiologiă; însĕ aprópe totŭ pe atâta şi cu forma, fără care rareorĭ se póte limpedi înţelesulŭ unui elementŭ lexicŭ. Sensulŭ cuvêntului isolatŭ este pururea şovăitorŭ. Óre ce însemnéză »scapŭ"? Negreşitŭ nu totŭ una în „scapŭ teafĕrŭ din focŭ" şi în »scapŭ căciula în puţŭ". Sensulŭ particularŭ alŭ lui „scapŭ" în casulŭ cutare séu cutare se cunóşte numai în frasă, în proposiţiune, în întrebuinţarea'i cea sintactică. Totuşĭ Dicţionarulŭ nu se mărginesce cu atâta, ci sgândăresce mai departe. Elŭ caută sensulŭ celŭ fundamentalŭ, din care sĕ se pótă desfăşura diverginţa între cele două séu mai multe sensurĭ particulare, şi'lŭ găseşce în prototipulŭ latinŭ vulgarŭ „excapare", compusŭ din preposiţiunea „ex" şi din „capa= manta", de unde derivă atâtŭ românulŭ „scapŭ«, precum şi francesulŭ „échapper", spaniolulŭ „escapar" etc. „Excapare" însemna literalmente „a eşi din mantà«, adică pe de o parte: „a se desbăra de ceva«, pe de alta: „a lăsa josŭ«; în primulŭ casŭ: »scapŭ din focŭ", în celŭ alŭ doilea: »scapŭ căciula". Dér la Stockholm séu la Mosceva, într'o climă vitrigă, acolo unde nicĭ chiar cojoculŭ nu ajunge pentru a înfrunta năvala crivĕţului, s'ar fi desvoltatŭ óre vre-odată ideia de »scăpare« din aceea de „eşire din manta«? Ea nu putea sĕ se nască decâtŭ într'o ţéră dela amiadă-di, unde mantaua este bună din când în când la nevoe, dér mai adesea e nesuferită în toiulŭ căldurei. La Romanĭ „capa" înfăşura totŭ corpulŭ omului: „totum capiat hominem« după espresiunea lui Isidorŭ. O purtau mai alesŭ călĕtorii plecândŭ la drumŭ; şi pe dată ce soseau la cineva, era obiceiu ca gazda s'o ia de pe umerii óspelui, sĕ'lŭ sape de o asemenea belea: „auferttur capa'. Iată-ne déră, pentru ca sĕ putemŭ înţelege pe alŭ nostru s c a p ŭ, siliţĭ a ne strămuta în traiulŭ intimŭ alŭ străbunilorŭ, în datinele lorŭ, în folklor'ul Romei antice Şi aşa este aprópe totd'auna.

(Va urma).

SCIRĪ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

MEHADIA, 29 Aprilie. — Părechia regală română a sositŭ aci erĭ după amédĭ la 5 óre, ca sĕ visiteze pe împĕrătésa, fiindŭ salutată de acésta din urmă la gară. Părechia regală a luatŭ parte la prândŭ în apartamentele împĕrătesei. Adĭ la 11 óre Regele şi Regina României s'au întorsŭ la Bucurescĭ.

PARIS, 29 Aprilie. — Afacerea Schnaebele e nemijlocitŭ aprópe de resolvare prin liberarea lui.

DIVERSE.

Unŭ nou manuscriptŭ alŭ singurateceIorŭ opere ale lui Aristotele fù aflatŭ de curêndŭ, precum se scrie cătră »Pol. Korr.' din Filipopele, de învĕţatulŭ Grecŭ Petros Papageorgiu, ce vieţuesce acolo, în casa unui amicŭ alŭ sĕu. Manuscriptulŭ, care după tóte semnele datează din alŭ 14 seculŭ, conţine pe 180 foi următórele scrierĭ ale acestui celebru filosofŭ grecŭ: Despre cerŭ (patru cărţĭ, pe foia 1—76.) Despre nascere şi nimicire (două cărţĭ, pe fóia 77—124.) Primele trei cărţĭ despre sufletŭ (pe fóia 125—178.) Observărĭ critice (pe fóia 179—180.) Manuscriptulŭ e fórte curatŭ, uşorŭ de cetitŭ şi fórte bine păstratŭ. Pe la marginĭ se găsescŭ observărĭ, carĭ parŭ a aparţine timpurilorŭ mai recenţĭ. Momentanŭ se ocupă numitulŭ învĕţatŭ cu apreţiarea valórei acestui nou manuscriptŭ găsitŭ, cu o comparaţiune a acestuia cu ediţiunile existente. După resultatele de până acum ale acestei comparaţiunĭ pare a avé manuscriptulŭ o valóre însemnată, căcĭ modulŭ de cetire se deosebeşce vĕditŭ de alŭ ediţiunilorŭ publicate până acum. In numeróse locurĭ se corige chiar ediţia lui Didot. Domnulŭ Papageorgiu intenţionéză a informa în scurtŭ timpŭ lumea filologică printr'o scriere a sa despre acestŭ nou manuscriptŭ.

Unŭ patriotŭ osânditŭ. — Unŭ incidentŭ fórte comicŭ s'a petrecutŭ la consiliulŭ de revisiă din Strasburgŭ. Unŭ tênĕrŭ recrutŭ se înfăţişase cu totŭ trupulŭ tatuatŭ (tetovatŭ) cu inscripţia: „Trăéscă Francia!« Avea pretutindenĭ asemenea inscripţii: pe pântece, pe pieptŭ, pe pieptŭ, pretutindenĭ: „Trăéscă Francia!" Numai partea posterióră a recrutului era împodobită cu o inscripţiă diferită, consistândŭ într'unŭ salutŭ despreţuitorŭ la adresa Prusiacilorŭ. Acestŭ tênĕrŭ patriotŭ, care adoptase unŭ obiceiu sĕlbaticŭ spre a 'şĭ insulta duşmanii, a fostŭ osânditŭ la şése lunĭ de închisóre.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 28 Aprilie st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	101.60
Rentă de hârtiă 5%	88.45
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 50
Bonurĭ rurale ungare	104.40
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.40
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 —
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.—
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124.30
Renta de hârtiă austriacă	81.40
Renta de arg. austr.	82 40
Renta de aurŭ austr.	112 —
Losurile din 1860	135.40
Acțiunile băncei austro-ungare	874 —
Act. băncei de creditŭ ung.	284.75
Act. băncei de creditŭ austr.	281.—
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.97
Napoleon-d'orĭ	10.05
Mărcĭ 100 imp. germ.	62 35
Londra 10 Livres sterlinge	126 90

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 13 Aprilie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	90½	91½
Renta rom. amort. (5%)	93¾	94½
» convert. (6%)	87—	87½
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	103—	104—
» „ „ (5%)	87—	88—
» » urban (7%)	100—	101—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	83—	84—
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	17.—	17.50
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.00	2.02

Cursulu pieței Brașovŭ

din 29 Aprilie st. n. 1887.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.51	8.53
Argint românesc	8.45	8.48
Napoleon-d'orĭ	9.99	10.03
Lire turcescĭ	11.30	11.40
Imperialĭ	10.30	10.40
Galbenĭ	5 93	5.99
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	101.—	102.—
„ » „ 5%	98.—	99.—
Ruble Rusescĭ	112.—	113.—
Discontulŭ	7—10% pe anŭ.	

TARIFA

anunțurilorŭ și inserțiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.

Pentru inserțiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	—	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.10	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10 16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copșa mică	12.44	—	11.19	—
			11.31	
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2 18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2 45	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5 28	—
Clușiu	5.30	—	5 56	—
	—	6.03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.5
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezŏ-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinte	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.24
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7 38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2.17	—
Mezo-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4 33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4 15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	1 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	2 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1 13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1 20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.10	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2 48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mică	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.3	—	—	—	3.03
Sigișora	5.12	—	—	—	3 49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.03	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	—
	—	—	3.28	—	—
Bucuresci	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8.42	—	4 52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4.43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8.36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8.01	9.12	—
Gurasada	8.34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11.07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6 19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4.16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 41
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ